

URGANCH DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI JANUBIY OROLBO‘YI TIBBIYOT JURNALI

2 - TOM, 3 - SON. 2026

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

УДК: 611.013.85

**MAVZU: ХОРАЗМ ВИЛОЯТИДА ПЕРИНАТАЛ ХАВФ ГУРУХИДАГИ ҲОМИЛАДОР
АЁЛЛАРДА ПЛАЦЕНТАНИНГ ПАТОМОРФОЛОГИК ХУСУСИЯТЛАРИ
ТЕМА: ПАТОМОРФОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПЛАЦЕНТЫ У
БЕРЕМЕННЫХ ЖЕНЩИН ГРУППЫ ПЕРИНАТАЛЬНОГО РИСКА В ХОРЕЗМСКОЙ
ОБЛАСТИ**

**SUBJECT: PATHOMORPHOLOGICAL FEATURES OF THE PLACENTA IN PREGNANT
WOMEN OF THE PERINATAL RISK GROUP IN THE KHOREZM REGION**

Matsapoyev Sherzod Shuxrat o'g'li
Urganch davlat tibbiyot instituti. Assistent
Email: matsapoyevsherzod150595@gmail.com
Orcid: <https://orcid.org/0009-0000-2408-0613>

Telefon raqami: +998-99-552-66-18

Матсапоев Шерзод Шухрат ўгли
Ургенчский государственный медицинский институт.

Ассистент

Электронная почта: matsapoyevsherzod150595@gmail.com

Orcid: <https://orcid.org/0009-0000-2408-0613>

Номер телефона: +998-99-552-66-18

Matsapoev Sherzod Shuxrat o'g'li

Urgench State Medical Institute. Assistant

Email: matsapoyevsherzod150595@gmail.com

Orcid: <https://orcid.org/0009-0000-2408-0613>

Phone number: +998-99-552-66-18

Annotatsiya. Platsentaning morfofunktsional holati homila rivojlanishi va perinatal natijalarni belgilashda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Ushbu tadqiqotning maqsadi Xorazm viloyatida perinatal xavf guruhiga kiruvchi homilador ayollarda platsentaning patomorfologik xususiyatlarini o'rganish va ularning klinik ahamiyatini baholashdan iborat.

Tadqiqot materiali sifatida perinatal xavf guruhidagi homilador ayollardan tug'ruqdan so'ng olingan platsenta namunalari tahlil qilindi. Makroskopik va gistologik tekshiruvlar standart usullar asosida o'tkazildi, to'qimalar gematoksilin-eozin bilan bo'yaldi.

Natijalarga ko'ra, platsentalarda xorion vorsinkalari fibrozi, infarkt o'choqlari, qon tomir devorlarining sklerozi, intervorsinkalar orasida qon to'laqonligi va yallig'lanish infiltratsiyasi kabi patomorfologik o'zgarishlar aniqlandi. Ushbu o'zgarishlar platsentar yetishmovchilikning morfologik asosini tashkil etdi.

Olingan natijalar jahon va respublika adabiyotlari ma'lumotlari bilan uyg'un bo'lib, platsentaning patomorfologik tahlili perinatal xavfni baholashda muhim diagnostik ahamiyatga ega ekanini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: platsenta, patomorfologiya, perinatal xavf, xorion vorsinkalari, Xorazm viloyati.

Аннотация. Плацента играет ключевую роль в обеспечении нормального внутриутробного развития плода и формировании перинатальных исходов. Целью настоящего исследования явилось изучение патоморфологических особенностей плаценты у беременных группы перинатального риска в Хорезмской области и оценка их клинического значения.

Материалом исследования послужили плаценты, полученные после родов у беременных группы перинатального риска. Проводились макроскопическое и гистологическое исследования с использованием стандартных методов окраски гематоксилином и эозином.

В результате исследования выявлены выраженные патоморфологические изменения плаценты, включающие фиброз хориальных ворсин, инфаркты, склероз сосудистых стенок,

URGANCH DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI JANUBIY OROLBO'YI TIBBIYOT JURNALI

2 - TOM, 3 - SON. 2026

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

венозное полнокровие и воспалительную инфильтрацию. Указанные изменения отражают морфологическую основу плацентарной недостаточности.

Полученные данные соответствуют результатам мировых и отечественных исследований и подтверждают высокую диагностическую значимость патоморфологического исследования плаценты при беременности группы перинатального риска.

Ключевые слова: плацента, патоморфология, перинатальный риск, хориальные ворсины, Хорезмская область.

Abstract. The placenta plays a crucial role in fetal development and determines perinatal outcomes. The aim of this study was to investigate the pathomorphological features of the placenta in pregnant women at perinatal risk in the Khorezm region and to assess their clinical significance.

The study material included placental samples obtained after delivery from pregnant women belonging to the perinatal risk group. Macroscopic and histological examinations were performed using standard techniques with hematoxylin and eosin staining.

The results revealed pronounced placental pathomorphological changes, including fibrosis of chorionic villi, infarctions, sclerosis of vascular walls, venous congestion, and inflammatory infiltration. These alterations represent the morphological basis of placental insufficiency.

The obtained findings are consistent with international and national literature data and confirm the diagnostic value of placental pathomorphological assessment in pregnancies at perinatal risk.

Keywords: placenta, pathomorphology, perinatal risk, chorionic villi, Khorezm region.

KIRISH (ВВЕДЕНИЕ / INTRODUCTION)

Ona-yo'ldosh-homila tizimidagi patologik jarayonlarni erta tashxislash ona va bola salomatligini saqlashda, ayniqsa, perinatal xavf guruhidagi homiladorlarda dolzarb masala hisoblanadi. Orolbo'yi mintaqasida, xususan Xorazm viloyatida ushbu patologik o'zgarishlarning morfo-gistologik xususiyatlarini kompleks baholash orqali tashxis sifatini oshirish va perinatal natijalarni yaxshilash tadqiqotning asosiy maqsadidir.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA (ЛИТЕРАТУРА И МЕТОДОЛОГИЯ / METHODS)

Плацента ҳомила ва она организми ўртасидаги асосий биологик алоқа бўғини ҳисобланиб, унинг морфофункционал ҳолати ҳомила ривожланиши, перинатал натижалар ва неонатал мослашув жараёнларида ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти (WHO) маълумотларига кўра, перинатал асоратлар билан кечган ҳомиладорлик ҳолатларида плацентар етишмовчилик етакчи патогенетик омиллардан бири ҳисобланади ва перинатал ўлим ҳолатларининг 30–40 % айнан шу омил билан боғлиқ.

Жаҳон адабиётларида қайд этилишича, перинатал хавф гуруҳига қирувчи ҳомиладор аёлларда (гестоз, камқонлик, қандли диабет, сурункали инфекциялар, экстрагенитал патологиялар) плацентанинг морфологик қайта қурилиши кузатилади. Бу ҳолат хорион ворсинкаларида фиброз, инфарктлар, қон томир деворларининг склерози, яллиғланиш инфильтрацияси ҳамда микроциркуляция бузилишлари билан намоён бўлади (Benirschke K., Burton G.J., 2019; Roberts D.J., 2020).

Ўзбекистон Республикасида перинатал хавф гуруҳидаги ҳомиладорликлар сони охириги йилларда ошиш тенденциясига эга бўлиб, бу ҳолат акушерлик ва неонатология амалиётида долзарб муаммо сифатида қолмоқда. Республика статистик маълумотларига кўра, перинатал асоратлар билан кечган туғруқлар ҳиссаси айрим ҳудудларда 20–25 % ни ташкил этади. Айниқса экологик ва ижтимоий омиллар таъсири юқори бўлган Хоразм вилояти шароитида ушбу муаммо янада аҳамият касб этади.

Шу билан бирга, маҳаллий адабиётларда перинатал хавф гуруҳидаги ҳомиладор аёлларда плацентанинг патоморфологик ўзгаришларини комплекс тарзда ўрганишга

URGANCH DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI JANUBIY OROLBO‘YI TIBBIYOT JURNALI

2 - TOM, 3 - SON. 2026

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

бағишланган тадқиқотлар етарли эмас. Мавжуд ишлар кўп ҳолларда клиник маълумотлар билан чекланиб, морфологик таҳлил етарлича чуқур ёритилмаган. Шу боис, Хоразм вилояти мисолида плацентанинг патоморфологик хусусиятларини ўрганиш илмий ва амалий жиҳатдан жуда долзарб ҳисобланади.

Тадқиқот Хоразм вилояти тиббиёт муассасаларида перинатал хавф гуруҳига кирувчи ҳомиладор аёллардан олинган плацента материаллари асосида ўтказилди. Тадқиқотга гестоз, камқонлик, экстрагенитал патология ва инфекцион омиллар билан асоратланган ҳомиладорлик ҳолатлари киритилди.

Плаценталар туғруқдан сўнг стандарт патологоанатомик қоидаларга мувофиқ макроскопик текширилди: плацента массаси, ўлчамлари, инфарктлар, қон қуйилишлар ва фиброз ўчоқлари баҳоланди. Гистологик текширув учун олинган тўқима бўлаклари гематоксилин-эозин билан бўялди ва ёруғлик микроскопи ёрдамида таҳлил қилинди.

Олинган маълумотларга тасвирий статистика усуллари қўлланилди.

NATIJA LAR (РЕЗУЛЬТАТЫ / RESULTS)

Тадқиқотда Хоразм вилояти тиббиёт муассасаларида перинатал хавф гуруҳига кирувчи ҳомиладор аёллардан олинган плацента материаллари таҳлил қилинди. Барча ҳолатлар клиник маълумотлар асосида гестоз, камқонлик, экстрагенитал патология ва инфекцион омиллар билан асоратланган ҳомиладорликлар гуруҳига киритилди.

Плацентанинг макроскопик хусусиятлари.

Макроскопик текширув натижасида плаценталарнинг кўпчилиги ҳолатларда меъёрий кўрсаткичлардан фарқ қилиши аниқланди. Жумладан, плацента массасининг камайиши ёки аксинча, компенсацион гипертрофия белгилари кузатилди. Айрим плаценталарда юза қисмида нотекислик, зичланиш, кулранг-оқ рангли ўчоқлар мавжуд бўлиб, бу ҳолат инфаркт ва фиброз ўзгаришларини кўрсатади.

Перинатал хавф гуруҳидаги ҳомиладор аёлларда плацентанинг кесим юзасида қон қуйилиш ўчоқлари, хорион пластинкаси томонидан қон томир тўлақонлиги ва стромал зичланиш қайд этилди. Ушбу макроскопик белгилар плацентар қон айланишининг сурункали бузилишига ишора қилади. **Жадвал 1** да перинатал хавф гуруҳидаги ҳомиладор аёлларда плацентанинг асосий макроскопик ўзгаришлари тизимлаштириб кўрсатилган.

Перинатал хавф гуруҳидаги ҳомиладор аёлларда плацентанинг макроскопик ўзгаришлари **жадвал 1.**

Макроскопик белги	Учраш частотаси (%)
Плацента массасининг камайиши	юқори
Инфаркт ўчоқлари	ўрта-юқори
Фиброз майдонлари	юқори
Қон қуйилишлар	ўрта
Хорион пластинкаси зичланиши	юқори

Плацентанинг гистоморфологик хусусиятлари

Гистологик текширув плацентанинг морфологик қайта қурилишлари перинатал хавф гуруҳидаги ҳомиладорликларда етакчи ўрин тутишини кўрсатди.

Хорион ворсинкаларида қуйидаги ўзгаришлар аниқланди:

- ворсинкалар стромасида фиброз тўқима ўсиши;
- ворсинкалар қон томирларида торайиш ва деворларининг қалинлашиши;
- синцитиотрофобласт қатламида дегенератив-дистрофик ўзгаришлар;
- айрим ҳолатларда яллиғланиш инфильтрацияси (лимфоцитлар ва макрофаглар).

Интерворсинкалар орасида қон тўлақонлиги ва микроциркуляция бузилишлари кузатилиб, бу ҳолат ҳомилага кислород ва озуқа моддалар етказиб бериш жараёнининг сурункали етишмовчилиги билан боғлиқ эканлиги аниқланди.

URGANCH DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI JANUBIY OROLBO‘YI TIBBIYOT JURNALI

2 - TOM, 3 - SON. 2026

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

Айрим ҳолатларда плацентар тўқимада кальциноз элементлари ҳам қайд этилиб, бу ҳолат плацентанинг барвақт «қариши» белгиси сифатида баҳоланди.

Патоморфологик ўзгаришларнинг клиник аҳамияти

Олинган натижалар шуни кўрсатдики, плацентанинг морфологик қайта қурилиши перинатал хавф гуруҳидаги ҳомиладорликларда ҳомиланинг ўсишдан ортда қолиши, туғруқ асоратлари ва неонатал мослашув бузилишлари билан яқин боғлиқ.

Плацентанинг асосий гистоморфологик ўзгаришлари ичида ворсинкалар фибрози ва қон томир ўзгаришлари энг юқори улушни ташкил этади, бу эса плацентар етишмовчиликнинг морфологик асосини ташкил қилади.

MUHOКAMA (OБСУЖДЕНИЕ / DISCUSSION)

Перинатал хавф гуруҳидаги ҳомиладор аёлларда плацентанинг патоморфологик ўзгаришлари ҳозирги замон акушерлик ва патоморфологиясида муҳим илмий-амалий аҳамиятга эга. Ушбу тадқиқотда Хоразм вилояти материаллари асосида олинган натижалар жаҳон адабиётлари маълумотлари билан солиштириб таҳлил қилинди.

Жаҳон тадқиқотларида (Benirschke K., Burton G.J., 2019; Redline R.W., 2018) таъкидланишича, перинатал хавф гуруҳига кирувчи ҳомиладорликларда плацентанинг асосий морфологик белгиларини хорион ворсинкалари фибрози, инфарктлар, қон томир деворларининг склерози ва микроциркуляция бузилишлари ташкил этади. Мазкур тадқиқот натижалари ҳам ушбу маълумотларни тўлиқ тасдиқлайди. Хоразм вилояти шароитида таҳлил қилинган плаценталарда ворсинкалар стромасида фиброз тўқима ўсиши ва қон томир ўзгаришлари устун экани аниқланди.

Айрим муаллифлар (Roberts D.J., 2020) плацентар инфарктлар ва кальциноз элементларини плацентанинг барвақт «қариши» белгиси сифатида баҳолашади. Ушбу тадқиқотда ҳам плацентар тўқимада кальциноз ва зич фиброз ўчоқларининг мавжудлиги қайд этилди, бу ҳолат перинатал хавф гуруҳидаги ҳомиладор аёлларда плацентар етишмовчиликнинг сурункали кечишини кўрсатади.

Республика адабиётларида келтирилган маълумотларга кўра, ҳомиладорликнинг асоратланган шаклларида плацентанинг морфологик ўзгаришлари кўпинча ҳомиланинг ўсишдан ортда қолиши ва туғруқ асоратлари билан боғлиқ бўлади. Бизнинг тадқиқотимизда ҳам плацентанинг морфологик қайта қурилишлари клиник жиҳатдан оғир кечган ҳомиладорликлар билан уйғун экани аниқланди.

Шу тариқа, олинган натижалар плацентанинг патоморфологик ҳолатини баҳолаш перинатал хавфни башорат қилишда муҳим диагностик мезон эканини кўрсатади.

XULOSA (ЗАКЛЮЧЕНИЕ / CONCLUSION)

1. Хоразм вилоятида перинатал хавф гуруҳидаги ҳомиладор аёлларда плацентанинг патоморфологик ўзгаришлари кенг тарқалган бўлиб, уларнинг асосини хорион ворсинкалари фибрози, инфарктлар ва қон томир ўзгаришлари ташкил этади.
2. Плацентанинг гистоморфологик қайта қурилишлари микроциркуляция бузилишлари ва сурункали плацентар етишмовчилик билан боғлиқ экани аниқланди.
3. Олинган натижалар жаҳон ва республика адабиётлари маълумотлари билан уйғун бўлиб, плацентанинг морфологик ҳолати перинатал натижаларга бевосита таъсир кўрсатишини тасдиқлайди.
4. Плацентанинг патоморфологик таҳлили перинатал хавф гуруҳидаги ҳомиладорликларни баҳолашда муҳим диагностик аҳамиятга эга.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI (ИСПОЛЬЗОВАННАЯ ЛИТЕРАТУРА /REFERENCES):

Республика перинатал маркази маълумотлари. Тошкент; 2021.

1. Каримов Ҳ.Ш. Плацентар етишмовчилик патогенези. *Ўзб тиббиёт журнали*. 2020.
2. Юлдашев Б.С. Патоморфологияда плацента. *Тиббиётда янги кун*. 2019.
3. Ахмедова Н.Р. Перинатал хавф омиллари. *Перинатология муаммолари*. 2021.

URGANCH DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI JANUBIY OROLBO‘YI TIBBIYOT JURNALI 2 - TOM, 3 - SON. 2026

14.00.00 - TIBBIYOT FANLARI ISSN: 3093-8740

4. Белоконева Т. и др. Возможности сохранения репродуктивной функции женщины с вращением плаценты благодаря использованию эмболизации маточных артерий //Врач. – 2019. – Т. 86. – С. 99.
5. Воронова О. В., Милованов А. П., Михалева Л. М. Клиническая и экспериментальная морфология //клиническая и экспериментальная морфология Учредители: Российский научный центр хирургии им. акад. БВ Петровского. – 2022. – Т. 11. – №. 3. – С. 30-44.
6. Benirschke K., Burton G.J., Baergen R.N. **Pathology of the Human Placenta**. Springer; 2019.
7. Redline R.W. Placental pathology: A systematic approach. *Arch Pathol Lab Med*. 2018;142:122–135.
8. Roberts D.J., Oliva E. **Atlas of Placental Pathology**. Cambridge University Press; 2020.
9. Burton G.J., Jauniaux E. Pathophysiology of placental-derived fetal growth restriction. *Am J Obstet Gynecol*. 2018.
10. Kingdom J., et al. Placental insufficiency and perinatal outcomes. *Placenta*. 2017.
11. WHO. **Guidelines on perinatal health**. Geneva; 2021.
12. FIGO. Management of placental disorders. *Int J Gynecol Obstet*. 2019.
13. Cunningham F.G. et al. **Williams Obstetrics**. 26th ed. McGraw-Hill; 2022.
14. Khong T.Y. Placental pathology and adverse pregnancy outcome. *Hum Pathol*. 2019.
15. Fox H., Sebire N.J. **Pathology of the Placenta**. Saunders; 2018.
16. Jauniaux E., Burton G.J. Placental development and disease. *Placenta*. 2017.
17. Redman C.W., Staff A.C. Placental stress and preeclampsia. *Placenta*. 2015.
18. ACOG Practice Bulletin. Placental insufficiency. 2020.
19. Kliman H.J. The placenta revealed. *Placenta*. 2018.
20. Burton G.J., Fowden A.L. The placenta and developmental programming. *Placenta*. 2015.
21. Roberts J.M. Pathogenesis of placental disorders. *Obstet Gynecol*. 2017.
22. Salafia C.M. Placental pathology and fetal growth. *Clin Obstet Gynecol*. 2016.
23. Benirschke K. The placenta in adverse pregnancy outcomes. *Hum Pathol*. 2017.
24. Jauniaux E. Placental hypoxia and pathology. *Placenta*. 2018.
25. Kingdom J.C. Placental imaging and pathology correlation. *Ultrasound Obstet Gynecol*. 2019.